

Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun

Van **NU** naar **LATER**

NR. 24 januari 2019

2019 wordt jaar vol onzekerheid

Gedeeltelijke toeslag voor
niet-actieve deelnemers

Waarde van collectief beleggen
voor pensioen is overduidelijk

Marieke de Jongh wint
foto/verhaalwedstrijd

Nieuwe motor

Als deelnemer heb je er niets van gemerkt, maar Pensioenfonds Cosun heeft binnen de gestelde tijdslimiet van 1 januari 2019 een nieuw administratiesysteem ingevoerd. Vergelijk het met een auto waar je een nieuwe, krachtigere motor in monteert. Natuurlijk, de bestuurder zit aan het stuur, schakelt en trapt het gas of de rem in. Maar zonder een goed functionerende motor rijdt de auto niet zoals je wenst.

Zo is ons nieuwe administratiesysteem AxyLife de motor van onze uitvoeringsorganisatie. Al jouw gegevens als deelnemer van het Fonds zitten erin. Niet alleen je persoonlijke gegevens, maar ook de salarisgegevens waarop je pensioenopbouw is gebaseerd. Als er iets verandert, houden wij dat nauwgezet bij in de administratie. Zo kunnen we je later het pensioen uitkeren waarop je recht hebt. Elk jaar krijgen deelnemers via AxyLife het Uniforme Pensioen Overzicht (UPO) en krijgen onze pensioengerechtigden maandelijks keurig op tijd hun pensioen uitbetaald.

Een goed werkend administratiesysteem is dus heel belangrijk. In het nieuws hebben we in het verleden wel berichten gehoord over overheidsdiensten waar systemen niet goed werkten, met vertragingen als gevolg.

In dit Pensioenbulletin kun je een interview lezen met mijn collega Stefan Bierhoff, die vertelt dat er eerst een tijd is proefgedraaid met het nieuwe systeem naast het oude systeem om te zorgen dat de overstap vlekkeloos kon plaatsvinden. Dat is gelukt. Stefan heeft er hard aan gewerkt, samen met de medewerkers van leverancier AxyWare. Dat allemaal naast het 'gewone dagelijkse' werk, dat ook doorging. Dat is best een bijzondere prestatie. Vanaf nu hebben we een modern administratiesysteem dat berekend is op de toekomst.

Autocoureur Max Verstappen hoopt in 2019 met een nieuwe motor in zijn auto te kunnen meestrijden om het wereldkampioenschap. Pensioenfonds Cosun hoopt met een nieuw administratiesysteem onder de motorkap nog betere service te verlenen aan onze deelnemers.

Cor Veraart

Manager
Pensioenbureau

In dit nummer

Column Cor Veraart	2
Terugblik 2018 en vooruitblik 2019	3
Toeslagbesluit per 1 januari 2019	5
Interview met Gijs Vermeulen over vermogensbeheer	6
Uitslag foto/verhaalwedstrijd	9
Ad Backx benoemd in het verantwoordingsorgaan	10
Nieuw administratiesysteem is klaar voor de toekomst	11
Interview met Wijnand Pirée over communicatie	13
Soms moet je zelf je partner aanmelden bij het pensioenfonds	15

Colofon

Van NU naar LATER is een uitgave van Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun. Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor de uitgave van het bulletin, maar draagt geen verantwoordelijkheid voor de in het bulletin gedane uitspraken van geïnterviewde personen van andere organisaties.

Het bulletin wordt verspreid onder actieve deelnemers en pensioengerechtigden van het Pensioenfonds in een oplage van ca. 2700 exemplaren.

Redactie: Communicatie Montae, Rijswijk

Coverfoto: Marieke de Jongh

Overige fotografie: Marcel de Hoog, Communicatie Montae, stockfoto's

Vormgeving: Reproscan

Druk: SMG Groep

U kunt reacties sturen naar:

Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun

Postbus 3411

4800 MG Breda

T: 076 530 34 10

E: Pensioenbureau@cosun.com

2019 wordt jaar vol onzekerheid

“Op dit moment staan we er relatief goed voor. De strategische studie die we net hebben gedaan laat voor de langere termijn een opwaarts potentieel van de dekkingsgraad zien. Maar voor de korte termijn is er veel onzekerheid. Dat komt vooral door geopolitieke ontwikkelingen in de wereld en neerwaarts bijgestelde economische verwachtingen.”

Voorzitter van Pensioenfonds Cosun Wilfert van Veldhoven zou graag de deelnemers gerust willen stellen dat 2019 een mooi jaar wordt voor het Fonds, maar dat kan hij niet. Hoewel hij positief is gestemd over de langere termijn, heeft hij voor 2019 wel enkele zorgen. “Er is momenteel veel onzekerheid in de wereld. De afloop van de Brexit belooft niet veel goeds en er zijn handelsconflicten waarvan we niet weten welke kant ze op gaan. Opvallend daarbij is dat de onderliggende economische groei nog steeds goed is in veel landen. Maar de onzekerheid heeft zijn weerslag op de financiële markten. De beleggingsrendementen waren in de eerste drie kwartalen van 2018 nog licht positief. Maar in het vierde kwartaal zijn deze zwaar negatief geweest, waardoor we het jaar niet met een plus kunnen afsluiten.”

Grote onzekerheid

De huidige onzekerheid is ook te zien in de dekkingsgraad van het Fonds. “We hebben twee dekkingsgraden. De beleidsdekkingsgraad toont het gemiddelde over de afgelopen twaalf maanden. Die is nagenoeg gelijk gebleven. Aan het begin van het jaar zaten we boven 119% en dat zitten we nog steeds. Die beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de indexatie. Er is ruimte om de pensioenen per 1 januari 2019 te indexeren. Als we echter kijken naar de actuele dekkingsgraad, dan zien we dat die de laatste paar maanden een dalende trend vertoont. Het kan zijn dat die lijn zich voortzet in 2019 en daarmee ook de beleidsdekkingsgraad negatief beïnvloedt, maar de onzekerheid is groot en het kan over een paar maanden weer anders zijn.”

Volle agenda in 2018

Terugkijkend op 2018, is Wilfert blij dat alle punten op de volle bestuursagenda konden worden afgerond. Er waren wettelijke wijzigingen zoals invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming in mei en de voorbereiding op IORP II, de tweede Europese richtlijn voor collectieve pensioenen, die per 13 januari 2019 van kracht is geworden. Het bestuur van het Fonds ging terug van acht naar zes leden en moest wennen aan de nieuwe rolverdeling. Verder zijn de kapitalen in de collectieve spaarregeling omgezet in pensioen-aanspraken en heeft het bestuur weer een strategische ALM-studie (zie het interview met Gijs Vermeulen elders in het bulletin) afgerond. "Een belangrijke ontwikkeling in 2018 is dat ons Pensioenbureau heel hard heeft gewerkt aan de omschakeling op een nieuw administratie-systeem. Eind 2018 zijn we daarmee met succes gaan proefdraaien. Dankzij de inzet van het Pensioenbureau en de leverancier AxyWare kunnen we met ingang van 1 januari 2019 met het nieuwe systeem aan de slag."

Wilfert van Veldhoven: "Het premiebeleid voor de langere termijn is een aandachtspunt voor het bestuur en de sociale partners binnen Cosun"

Premiebeleid wordt aandachtspunt voor sociale partners

Voor 2019 is de agenda al flink gevuld, bijvoorbeeld met het vertalen van de conclusies van de strategische studie in het beleid. "Een van de sturingsmiddelen van het bestuur van het Fonds is het premiebeleid", zegt Wilfert. Daarbij gaat het om de premie die nodig is om de afgesproken pensioenopbouw te kunnen betalen. Bij Cosun bouwen we jaarlijks 1,875% van de pensioen-

grondslag op. De pensioengrondslag is het jaarsalaris min de franchise, het deel van je salaris waarover je geen pensioen opbouwt omdat je later ook AOW van de overheid krijgt. Uit de strategische studie is naar voren gekomen dat er een kans is dat op de langere termijn het huidige premiebeleid niet voldoet om die 1,875% pensioenopbouw gestand te kunnen doen. Dan praten we niet over de eerstkomende vijf jaar, maar de periode daarna. Dat is een aandachtspunt voor het bestuur van het fonds en de sociale partners binnen Cosun."

"We willen heel graag weten wat er onder onze deelnemers leeft"

Nieuw deelnemersonderzoek in 2019

In 2019 gaat het Fonds, net als drie jaar geleden, weer een deelnemersonderzoek organiseren. "Wij willen heel graag weten wat er onder onze deelnemers leeft", zegt Wilfert. "Het vorige onderzoek was breder dan alleen vragen over de communicatie en de service van het fonds. Ook dit keer willen we het onderzoek breder insteken. We willen deze mogelijkheid optimaal benutten om van onze deelnemers te horen wat zij vinden van het beleid en de richting die we daarmee hebben gekozen."

Accent op duurzaamheid

Wilfert vertelt dat het bestuur in 2019 ook op basis van de resultaten van de strategische studie waar nodig bijstellingen zal doen in de beleggingsportefeuille. "Een thema dat daarmee nauw is verbonden, is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid als pensioenfonds. In 2018 hebben we ons beleid op dat terrein concreet gemaakt en nu gaan we kijken hoe we dat beleid kunnen invullen in onze beleggingsportefeuille. We kijken naar bedrijven en sectoren die veel accent leggen op zaken als voorkoming van schending van mensenrechten, anti-wapenhandel, energietransitie en het beperken van CO₂ uitstoot. Je ziet dat duurzaamheid overal een belangrijk thema wordt. Ik heb de filosofie dat bedrijven die zich sterk inspinnen voor duurzaamheid vanzelf gaan behoren tot de bedrijven die door beleggers als beste worden beoordeeld. Dat gaat niet van vandaag op morgen, maar op lange termijn. Dat past ons goed, want wij zijn als pensioenfonds een belegger voor de lange termijn."

Niet-actieven krijgen 1,34% toeslag

De niet-actieve deelnemers (pensioengerechtigden en gewezen deelnemers) van Pensioenfonds Cosun krijgen per 1 januari 2019 een toeslag op hun pensioen van 1,34%. De actieve deelnemers krijgen per die datum geen toeslag omdat de loonstijging in 2018 0% was. Vorig jaar kregen de actieve deelnemers een extra grote toeslag vanwege de gemaakte cao-afspraken.

Elk jaar probeert het bestuur van het Fonds de pensioenen van de deelnemers te laten meestijgen met de loon- en de prijsontwikkeling. Dit kan alleen als de financiële positie van het fonds sterk genoeg is. Ook moet er voldoende perspectief zijn dat het bestuur ook in de komende jaren toeslagen kan verlenen op de pensioenen.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mag er geen toeslag worden verleend. Met een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en 125% is er een gedeeltelijke toeslag mogelijk en vanaf 125% een volledige toeslag. Het bestuur heeft zijn toeslagbesluit genomen op basis van de beleidsdekkingsgraad van eind november 2018. Die was 119,6%. Dat betekent dat er ruimte is voor een gedeeltelijke toeslag per 1 januari 2019.

Nu geen toeslag voor actieve deelnemers

De toeslagverlening voor de actieve deelnemers is gebaseerd op de loonstijging binnen de cao van Cosun. Vorig jaar was al duidelijk dat er voor de actieve deelnemers per 1 januari 2019 geen toeslag zou zijn omdat de loonstijging in 2018 0% was. Dat komt doordat er in 2017 een cao is afgesproken voor 2 jaar (tot 1 april 2019). De in die cao afgesproken loonsverhoging voor die periode is vooral in 2017 uitbetaald. Daarop is de

toeslag per 1 januari 2018 gebaseerd. De actieve deelnemers kregen toen een extra hoge toeslag van 3,79% die was gebaseerd op een gedeeltelijke compensatie van de totale loonstijging van 5,34% in 2017.

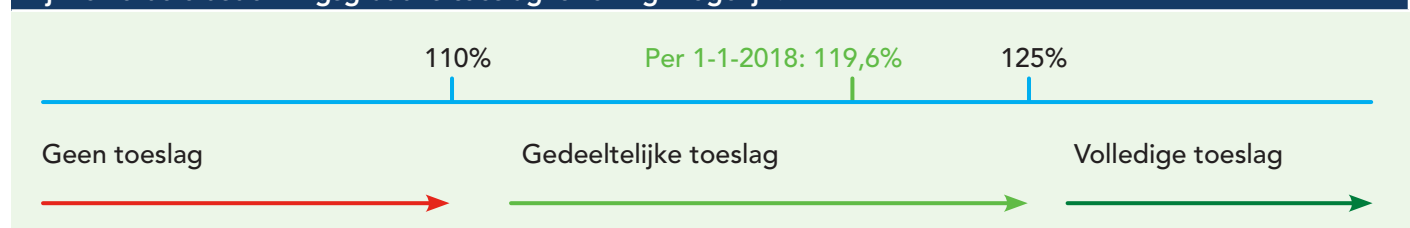
Toeslag per 1-1-2019

Actieve deelnemers	Loonstijging 2018 0%	Toeslag per 1-1-2019 0%
Niet-actieve deelnemers	CBS prijsindex 2018 2,10%	Toeslag per 1-1-2019 1,34%

Gedeeltelijke toeslag voor niet-actieve deelnemers

De toeslagverlening voor de niet-actieve deelnemers is gebaseerd op de ontwikkeling van de consumentenprijzen. Maatstaf daarvoor is de prijsindex voor alle huishoudens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De CBS-index is tijdens de meetperiode van oktober 2017 tot oktober 2018 gestegen met 2,10%. Op basis van de beleidsdekkingsgraad mag een deel van dat percentage aan toeslag worden verleend. Dit komt neer op een toeslag voor alle niet-actieve deelnemers per 1 januari 2019 van 1,34%. Die toeslag wordt gefinancierd uit het vrij beschikbare vermogen van het Fonds. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 6,4 miljoen. Dit heeft een neerwaarts effect op de dekkingsgraad van 1%-punt.

Bij welke beleidsdekkingsgraad is toeslagverlening mogelijk?

Gijs Vermeulen: "Wij kijken naar investeringen die een duurzame ontwikkeling bevorderen op het gebied van milieu, klimaat, maatschappelijke verantwoordelijkheid en goed bestuur."

Voorzitter Beleggingsadviescommissie Gijs Vermeulen:

"De waarde van collectief beleggen voor het pensioen is overduidelijk"

"We beleggen over de hele wereld, dus we zijn afhankelijk van internationale economische ontwikkelingen. Op het ogenblik is er veel onzekerheid in de wereld. Zal er echt een handelsoorlog komen tussen de VS en China of valt het mee? Hoe ontwikkelt de handelsrelatie tussen de VS en Europa zich? In Europa zelf zijn er de nodige problemen: de Brexit, de gele hesjes in Frankrijk en de begrotingsproblemen in Italië. De financiële markten worden daar nerveus van. "

Gijs Vermeulen is naast bestuurslid van Pensioenfonds Cosun voorzitter van de Beleggingsadviescommissie (BAC). Samen met zijn collega's in het bestuur is hij verantwoordelijk voor een beleggingsportefeuille die bijna 1 miljard euro omvat. Dat is een enorm bedrag. Als bijvoorbeeld wereldwijd de koersen op de financiële markten enkele procenten zouden dalen, gaat dat om een waardevermindering van al gauw tientallen miljoenen euro's.

Niet in paniek raken

Menigeen zou er slecht van slapen, maar Gijs en zijn collega's slapen volgens hem prima. Dat komt doordat de beleggingen en de risico's die het Fonds loopt, goed zijn gespreid. "Van de financiële crisis hebben we geleerd dat je niet in paniek moet raken," zegt Gijs. "Binnen twee jaar was het grootste gedeelte van het verlies op aandelenbeurzen weer goedge maakt. Emotie speelt in de financiële markten een grote rol. Een

verlies wordt heel anders ervaren dan een even grote winst. Een ander voorbeeld is dat deelnemers van sommige pensioenfondsen in de afgelopen jaren misschien al meer dan 10% aan indexatie hebben gemist, maar dat als minder erg ervaren dan een directe korting van een half procent op het opgebouwde pensioen. Pensioenfonds Cosun is gelukkig gezond en dat komt voor een belangrijk deel door de goede beleggingsbeslissingen die in het verleden zijn genomen.”

Wat is vermogensbeheer?

Gijs definieert vermogensbeheer als het op een verstandige manier beleggen van de pensioengelden zodat die goed aansluiten op de verplichtingen om de pensioenen van de deelnemers uit te keren. “Dit vereist dat we beleggen voor de lange termijn met een zorgvuldige afweging van verwacht rendement en risico.”

“Emotie speelt in de financiële markten een grote rol”

Bij het vermogensbeheer zijn verschillende partijen betrokken. “Met twee collega bestuursleden zit ik in de BAC, met ondersteuning van de manager van het Pensioenbureau en Martijn Euverman van adviesbureau Sprenkels en Verschuren, een externe adviseur met heel specifieke beleggingskennis en ervaring. De BAC is een adviescommissie. De uiteindelijke beslissingen worden genomen door het voltallige bestuur. Het bestuur bepaalt het beleggingsbeleid en wat daarvoor de uitgangspunten zijn. Die uitgangspunten noemen we de investment beliefs. Hoe kijken wij tegen beleggen aan? Welk rendement willen we behalen en welk risico zijn we bereid daarvoor te lopen? Risico vereist een extra rendement. We willen alleen beleggen in producten die we allemaal begrijpen en zijn kostenbewust. Verder willen we maatschappelijk verantwoord en duurzaam beleggen.”

Uitvoering van beleid bewaken

Het beleggingsbeleid wordt uitgevoerd door fiduciair manager AXA Investment Management en de geselecteerde externe vermogensbeheerders. “Wij hebben contact met AXA IM in Amsterdam, maar we zijn ook op het hoofdkantoor in Parijs geweest om zelf te beoordelen of de uitvoering van het beleggingsbeleid goed wordt bewaakt.” Verder is het bedrijf State Street betrokken als custodian. Dat wil zeggen dat zij

de bewaarder zijn van de beleggingen. Pensioenfonds Cosun belegt niet in individuele aandelen, maar in beleggingsfondsen. State Street is ook de onafhankelijke partij die rapporteert over de waardering van de beleggingen en de behaalde prestaties.

Portefeuille bestaat uit twee delen

Gijs legt uit dat de beleggingsportefeuille uit twee delen bestaat. “We hebben een zogenoemde matching portefeuille. Die dekt een deel van het renterisico af zodat we aan onze pensioenverplichtingen kunnen voldoen, ook bij een lage rentestand zoals we die nu kennen. Die portefeuille bestaat voornamelijk uit derivaten (*afgeleide financiële producten die gebaseerd zijn op een onderliggende waarde*) maar ook uit obligaties en Nederlandse woninghypotheken. De looptijd daarvan sluit aan bij de langdurige pensioenverplichtingen. Het tweede deel van de beleggingsportefeuille is de return portefeuille. Daarmee proberen we extra rendement te halen zodat we de pensioenen zo veel mogelijk kunnen laten meestijgen met de prijs- en loonontwikkeling. In die portefeuille zitten beleggingsfondsen met aandelen, private equity, onroerend goed en infrastructuur.

Bestuur bepaalt beleid

Het bestuur bepaalt waarin wordt belegd. “Als er een nieuwe beleggingscategorie is, bekijken we eerst of die past bij de uitgangspunten van ons beleggingsbeleid. Daarbij kijken we naar bijvoorbeeld het verwachte rendement en de restricties die we stellen bij het nemen van risico’s. Als zo’n categorie investeerbaar is, vragen we de fiduciair manager een selectie te maken van fondsmanagers voor die categorie. Uiteindelijk maakt het bestuur daar een keuze uit.”

Streng toezicht

In het strategisch beleggingsbeleid is precies vastgelegd hoeveel van de portefeuille er kan worden belegd in de verschillende instrumenten. Daar zijn bandbreedtes voor. “Als een bepaalde beleggingscategorie door koerswijzigingen buiten de bandbreedte loopt, moeten we gaan verkopen of bijkopen”, legt Gijs uit. “Het hele beleggingsproces is aan strakke regels gebonden om te borgen dat we ons houden aan de uitgangspunten die we hebben vastgesteld. Daarnaast is er streng toezicht door De Nederlandsche Bank. Die controleert of wij voldoende buffers aanhouden, of we het beleggingsproces beheersen en of er binnen het bestuur genoeg beleggingskennis aanwezig is. Daar worden de bestuursleden ook op getoetst.”

ALM-studie

Elke drie jaar doet het bestuur een asset liability managementstudie. "Dat is een strategische studie om te zien of de uitgangspunten van het beleggingsbeleid zoals we die hadden vastgesteld nog gelden voor de komende jaren. We hebben net weer zo'n ALM-studie afgerond waarbij we een horizon van 15 jaar hanteren en in het bijzonder kijken naar de komende drie tot vijf jaar. We kijken naar de ontwikkeling van ons Fonds, de samenstelling van het deelnemersbestand en de verwachte economische ontwikkelingen. Daarbij rekenen we met verschillende scenario's. Je hebt bijvoorbeeld een Japan-scenario, waarbij de rente heel lang laag zal blijven en er lage groei zal zijn. Er is ook een inflatie-scenario, waarbij de rente wel zal stijgen."

Rekenen met lagere rendementen

"De rente is laag gebleven, zoals we drie jaar geleden verwachtten. De aandelenmarkten hebben zich door de economische groei heel goed ontwikkeld. Voor de komende periode zijn de verwachte rendementen over de hele linie naar beneden bijgesteld ten opzichte van de vorige ALM-studie. Wij verwachten dat de groei minder groot zal zijn in veel Europese landen die te maken hebben met een vergrijzende bevolking."

Gijs vertelt dat het bestuur nu bezig is de uitkomsten van de ALM-studie te vertalen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille. "Als we lagere rendementen verwachten, moeten we kijken of er andere beleggingscategorieën zijn met een gelijk risicoprofiel, die misschien beter presteren. Ik noemde al Nederlandse

woninghypotheken. Dat is een aantrekkelijke categorie mede vanwege de goede terugbetalingsmoraal in de Nederlandse hypotheekmarkt.

"Voor de komende periode zijn de verwachte rendementen over de hele linie naar beneden bijgesteld ten opzichte van de vorige ALM-studie"

Ook besteden we in ons beleggingsbeleid steeds meer aandacht aan ESG-aspecten. ESG staat voor Environment, Social en Governance. Wij kijken naar investeringen die een duurzame ontwikkeling bevorderen op het gebied van milieu, klimaat, maatschappelijke verantwoordelijkheid en goed bestuur."

Goede prestaties

Pensioenfonds Cosun heeft volgens Gijs voor de deelnemers goed gepresteerd. "Je ziet van jaar tot jaar flinke schommelingen in de behaalde rendementen, maar als je kijkt naar het meerjarenrendement dan zitten wij boven de 7%. Dat kun je als individu op de lange termijn vrijwel niet halen. Belangrijk daarbij is dat je als pensioenfonds tegen lagere kosten kunt beleggen. De waarde van collectief beleggen voor het pensioen is overduidelijk."

Winnares Marieke de Jongh ontvangt de bon voor een weekend weg uit handen van Wilfert van Veldhoven.

Marieke de Jongh wint foto/verhaalwedstrijd

Met een prachtige foto van haar 15 maanden oude zoontje James heeft Marieke de Jongh de foto/verhaalwedstrijd gewonnen. Zij kreeg de bon voor een weekend weg uitgereikt door Wilfert van Veldhoven, voorzitter van Pensioenfonds Cosun.

We hadden de wedstrijd georganiseerd in het kader van de activiteiten rond de Pensioen3Daagse. Deelnemers konden via een foto of een verhaal van maximaal 250 woorden hun creativiteit de vrije loop laten rond het thema pensioen. Dat hebben ze gedaan, want we kregen heel verschillende bijdragen binnen: foto's van het grote genieten, grappige foto's tot zelfs een kunstige collage. Er waren verhalen, soms ontroerend, soms met humor en er waren gedichten. De jury, gevormd door de leden van de communicatiecommissie, had dan ook geen eenvoudige taak om uit die bonte verzameling inzendingen een winnaar te kiezen.

Vertederende foto

Uiteindelijk smolten alle juryleden

voor de vertederende foto die Marieke de Jongh had gemaakt van haar zoontje James met een Pensioenbulletin in zijn handen. 'Hierbij laat mijn zoontje James zien dat je niet vroeg genoeg kunt beginnen om aan je pensioen te denken!' schreef Marieke in het begeleidende mailtje waarmee ze de foto inzond.

Nu pas echt druk

Marieke werkt bij Suiker Unie in Dinteloord. Ze is secretaresse van de Chief Financial Officer van Suiker Unie en van de afdeling Finance & Control. Daarnaast is ze teamleider voor de receptie en de postkamer. Ze woont in België met haar vriend, dochter Hannah van drie en zoontje James. Volgend jaar hoopt ze 10 jaar bij Suiker Unie in dienst te zijn. "Voordat de kinderen er waren,

werkte ik fulltime", zegt Marieke. "Ik dacht dat ik het toen druk had. Nu werk ik drie dagen, maar met de zorg voor de kinderen en het huishouden erbij is het pas echt druk."

Mooie regeling

Het pensioen is voor Marieke nog ver weg. "Ik ben nu 38, dus dat betekent dat ik nog minstens 30 jaar moet werken. Vroeger verdiepte ik me er nauwelijks in, maar toen we overgingen van een premievrij pensioen naar een pensioen waar we ook zelf iets aan moeten bijdragen heb ik wel even gedacht: jammer, want ik leef nu en heb in deze levensfase mijn salaris hard nodig. Maar mijn vriend wees me erop wat een mooie regeling we hebben en hoe weinig we daar als werknemers aan meebetalen. Hij is zelfstandig ondernemer. Hij moet dus zijn pensioen zelf regelen en daar flink voor betalen."

Pensioen doet ertoe

"Bij Suiker Unie zijn er vrij veel collega's die onlangs met pensioen zijn gegaan of binnenkort gaan. Dan zie je dat een goede pensioenregeling er echt toe doet", zegt Marieke, die blij verrast was met haar prijs en trots dat haar foto nu de cover van het Pensioenbulletin siert.

Eervolle vermelding voor gedicht

Bij de inzendingen zat een gedicht van Hans van Hassel waarvan de jury vond dat een eervolle vermelding op zijn plaats was. Hans, die medewerker Agrarische Zaken is bij Suiker Unie, kreeg een boekenbon. Ook publiceren wij hieronder zijn gedicht:

Elke dag weer naar je werk

*Dat maakt een mens geestelijk en lichamelijk sterk
Dat is tenminste wat men zegt
En waar je een groot deel van je leven voor vecht
Maar nu ga je zoals ze dat noemen "rentenieren" en wat nu te doen?
Niets meer moet, want je gaat met pensioen!
Een stuk van je leven heb je het beste van jezelf gegeven
Hard gewerkt om altijd naar het beste te streven
Een mooie toekomst ligt op jou te wachten, na lang werken voor je poen
om je jarenlange inzet te verzachten kun je nu leven van je pensioen
Toch zal ik iedereen missen, dat is zeker waar
En als ze mij eens nodig hebben ben ik zeker daar
Maar die vrijheid om niets te moeten
Die vrijheid ga ik nu begroeten
Ik geef mijn collega's een hand en koester de verhalen van toen
Dag iedereen, ik ga met pensioen
Dus verdiep je op tijd in de pensioenmaterie dan is alles goed geregeld
Dan is de tijd daar en is je lot goed bezegeld
Je werk is af, wat doet dat deugd
Hoog tijd, voor je tweede jeugd*

Ad Backx benoemd als lid van verantwoordingsorgaan

Ad Backx is per 1 januari 2019 benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan (VO) van Pensioenfonds Cosun namens de pensioengerechtigden. Hij volgt Wytze Dijkstra op, die al eerder zijn functie als voorzitter van de Vereniging van gepensioneerden had neergelegd en per 1 januari ook terugtrad als lid van het VO.

In de vorige editie van het Pensioenbulletin hebben we de vacature gemeld. De heer Backx was namens de Vereniging van gepensioneerden voorgedragen als kandidaat. Daarnaast konden andere kandidaten zich melden tot uiterlijk 9 november 2018. Er hebben zich

echter geen andere kandidaten voor de functie gemeld. Daardoor waren verkiezingen dit keer niet nodig. In de vergadering van 20 november 2018 heeft het bestuur van het Fonds de heer Backx per 1 januari 2019 benoemd als lid van het VO. Al eerder was hij gekozen als de nieuwe voorzitter van de Vereniging van gepensioneerden. Wij wensen Ad Backx succes toe in beide functies.

Stefan Bierhoff: "Met een combinatie van veel inhoudelijke mogelijkheden en lage kosten past dit systeem het best bij ons."

Nieuw administratiesysteem is klaar voor de toekomst

"In augustus 2017 kregen we een telefoontje van de leverancier van ons deelnemersadministratiesysteem. Wij waren nog de enige overgebleven klant en zij stopte met de ondersteuning van het systeem. Op dat moment was dit natuurlijk een vervelende mededeling, maar al gauw zagen we de daardoor ontstane kans om over te stappen op een flexibel, toekomstgericht systeem."

Stefan Bierhoff is als medewerker van het Pensioenbureau de spil in het proces van de overgang van het oude op het nieuwe systeem. Hij vertelt dat Pensioenfonds Cosun vier administratiepakketten heeft bekeken. Uiteindelijk is gekozen voor het systeem AxyLife van het jonge Nederlandse bedrijf AxyWare, dat gespecialiseerd is op het gebied van geautomatiseerde pensioenadministratiesystemen. "Met een combinatie van veel inhoudelijke mogelijkheden en lage kosten past dit systeem het best bij ons", zegt Stefan. "Vroeger moesten we de deelnemers- en uitkeringsadministratie verzorgen via meerdere systemen, nu kunnen we alles binnen hetzelfde systeem uitvoeren. Dat leidt tot

efficiency. Er zijn in Nederland ongeveer 30 fondsen die AxyLife gebruiken. Daar zijn kleine en middelgrote ondernemingspensioenfondsen bij, een aantal bedrijfstakpensioenfondsen, een algemeen pensioenfonds en een verzekeraar. Het systeem is dus breed gedragen en dat biedt ons de zekerheid dat we er lange tijd mee kunnen werken."

Toekomstbestendig

Stefan legt uit dat het nieuwe administratiesysteem toekomstbestendig is. "Het is heel flexibel waardoor je relatief eenvoudig aanpassingen kunt doen en nieuwe regelingen kunt toevoegen. Mochten er veranderingen

voortvloeien uit het nieuwe pensioenstelsel dat er in Nederland moet komen, dan is het systeem daar klaar voor. Daarnaast kunnen wij als uitvoeringsorganisatie meer actuariële werkzaamheden zelfstandig uitvoeren, zoals het berekenen van de pensioenvoorzieningen.” Hierdoor is het pensioenfonds minder afhankelijk van derden.

Verschillende controles

Het omzetten van de gegevens van het oude naar het nieuwe systeem was een hele operatie. “Dat moest uiterst zorgvuldig gebeuren”, zegt Stefan. “We hebben de persoons- en pensioengegevens van alle deelnemers 1 op 1 overgezet en daar verschillende controles op uitgevoerd. We hebben de aansluiting gecontroleerd op aantallen en bedragen en een tweede check gedaan op voorzieningenniveau. Deze voorzieningen geven aan hoeveel financiële middelen wij moeten aanhouden ter dekking van de pensioenuitkeringen nu én in de toekomst. De gegevens uit het oude en het nieuwe systeem moeten precies met elkaar overeenkomen. Verder hebben we heel 2018 met het nieuwe systeem gedraaid als een schaduwjaar. Dat houdt in dat we alle wijzigingen van deelnemergegevens zowel in het oude als het nieuwe systeem hebben doorgevoerd. Gelukkig is er geen verschil geconstateerd tussen de eindstand in het oude en nieuwe systeem.”

Nadruk op veiligheid

De veiligheid van de gegevens is natuurlijk een belangrijk thema. “Daar hebben we bij de selectie van het systeem uitgebreid aandacht aan besteed”, vertelt Stefan. “Het voordeel is dat de gegevens uit het systeem maar op één manier toegankelijk zijn. Die ingang is goed beveiligd. Bovendien draait het nieuwe systeem binnen de IT-infrastructuur van Cosun. Dat betekent dat alle veiligheidsmaatregelen binnen Cosun van kracht zijn zodat de pensioengegevens op dezelfde manier worden beveiligd als de andere bedrijfsgegevens van Cosun.”

“Veiligheid van de gegevens is een belangrijk thema”

Uitkeringspecificatie ziet er anders uit

De actieve en gewezen deelnemers zullen weinig merken van de overgang op het nieuwe systeem. De pensioengerechtigden wel. “Op het moment dat dit pensioenbulletin verschijnt, hebben zij waarschijnlijk net hun eerste uitkeringspecificatie uit het nieuwe systeem

ontvangen. Die ziet er heel anders uit dan de oude specificatie. De nieuwe specificatie is overzichtelijker wat betreft het traject van bruto naar netto. Ook de (jaar) totalen zijn duidelijker te zien. Aan het begin van het jaar krijgen onze pensioengerechtigden altijd een uitleg van wat er is veranderd ten aanzien van hun uitkering en de inhoudingen. Dit jaar is daarin ook de nieuwe uitkeringspecificatie toegelicht.”

“Het omzetten van de gegevens moest uiterst zorgvuldig gebeuren”

Nog een verandering voor de pensioengerechtigden – waar ze zelf niets van merken – is dat hun pensioen nu rechtstreeks vanuit het nieuwe systeem wordt betaald. “Vroeger moesten we de gegevens uit ons oude deelnemersadministratiesysteem handmatig overzetten naar het pensioenuitkeringssysteem. Dit hoeft niet meer en dat bespaart ons werk en reduceert de kans op fouten, hoe zorgvuldig we ook zijn.”

Andere vernieuwingen

Het is nu ook mogelijk om voorzieningen die vroeger door een actuaris werden berekend rechtstreeks uit het nieuwe systeem te halen. Verder is het systeem rechtstreeks aangesloten op het systeem van de Burgerlijke Stand. “Als er een huwelijk of adreswijziging is, krijgen we daar via het systeem een melding van die we alleen maar hoeven goed te keuren.”

Deelnemersportaal

Een belangrijke innovatie is dat AxyLife een deelnemersportaal heeft. “Dat hebben we nu nog niet actief gemaakt omdat we eerst een tijd goed met het systeem willen draaien en alle hiermee gepaard gaande risico’s in kaart willen hebben”, legt Stefan uit. “Het is belangrijk dat alleen de deelnemer toegang heeft tot zijn eigen gegevens en kwaadwillenden buiten de deur worden gehouden. Daar willen we eerst zeker van zijn. Maar het voornemen is het portaal in de toekomst waarschijnlijk wel open te stellen. Deelnemers kunnen dan inloggen om zelf hun opgebouwde pensioenaanspraken te bekijken. Er zit ook een pensioenplanner in waarmee je kunt zien wat de financiële consequenties zijn als je bijvoorbeeld eerder met pensioen wilt gaan. Daarmee breiden we de service aan onze deelnemers verder uit.”

Voorzitter communicatiecommissie Wijnand Pirée:

“Ingewikkelde pensioenmaterie helder en aantrekkelijk presenteren”

“Bij de medewerkers van Cosun is er vertrouwen dat we een prima pensioenregeling hebben en dat het pensioen bij het pensioenfonds in goede handen is. Dat is natuurlijk prachtig, maar het helpt ons niet om mensen aan te sporen zich in het pensioen te verdiepen. De vragen komen meestal pas als de pensioendatum in zicht is.”

Wijnand Pirée: “Ik denk dat we met ons Pensioenbulletin, de brieven, de website en de persoonlijke service van ons eigen Pensioenbureau een mooie mix hebben.”

Wijnand Pirée is bestuurslid van Pensioenfonds Cosun en voorzitter van de communicatiecommissie. Samen met zijn collega's spant hij zich voortdurend in om de pensioenmaterie op een toegankelijke manier te presenteren aan de deelnemers.

Pensioen3Daagse

Als we hem spreken, is net de Pensioen3Daagse achter de rug. Drie dagen is er binnen alle Cosun vestigingen extra aandacht gevraagd voor pensioen via filmpjes en andere promotiematerialen. "Het is een mooi initiatief van de overheid en de pensioensector dat wij graag faciliteren", zegt Wijnand. "Ik heb het idee dat het in het bedrijf goed is ontvangen. We hebben promotieartikelen zoals doosjes pepermunt en pensioenkaartspellen uitgedeeld. We hoorden ook geluiden als 'Zo, dat mag wat kosten'. Het mooie is dat alle materialen gratis door de overheid ter beschikking zijn gesteld. Aan de landelijke actie hadden wij een eigen element toegevoegd in de vorm van een foto/verhaalwedstrijd rond het thema pensioen."

Aantrekkelijke presentatie

Pensioen is volgens Wijnand een ingewikkelde materie. "Er wordt van alles over bericht, maar vaak is die informatie zo abstract dat die veel mensen niet bereikt." Zijn grote uitdaging is om te stimuleren dat Pensioenfonds Cosun zo duidelijk mogelijk communiceert naar de deelnemers. "Dat proberen we te doen op alle mogelijke manieren. Door heldere en eenvoudige taal te gebruiken

in onze brieven en publicaties, maar ook door hoe we de informatie vormgeven. In 2018 hebben we de lay-out van ons Pensioenbulletin Van NU naar LATER aangepast. We werken met meer beeld en minder tekst op een pagina en met korte koppen. Het is belangrijk om de informatie op een aantrekkelijke manier te presenteren."

"De berichtgeving over pensioen is vaak zo abstract dat die veel mensen niet bereikt"

Veranderingen in UPO

Voldoen aan de regelgeving is een andere uitdaging. "Er worden voortdurend nieuwe regels bedacht, zowel op nationaal als op internationaal niveau", zegt Wijnand. "Half januari 2019 wordt IORP II van kracht, de nieuwe Europese richtlijn voor collectieve pensioenen. Naast eisen aan de inrichting van de organisatie met sleutelfuncties, bevat die richtlijn ook een aantal nieuwe regels op het gebied van de communicatie. Die betreffen vooral aanpassingen van het Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Belangrijk is dat vanaf het UPO over 2020 het te verwachten pensioen moet worden getoond in drie scenario's: een verwacht, een pessimistisch en een optimistisch scenario."

Voeling houden met de deelnemers

In 2019 gaat het Fonds weer een deelnemersonderzoek houden. "Het vorige onderzoek dateert van drie jaar terug. We willen graag voeling houden met onze deelnemers, niet alleen wat de communicatie betreft, maar ook voor andere zaken. In het vorige onderzoek kwam naar voren dat onze deelnemers maatschappelijk verantwoord beleggen wel belangrijk vinden, maar dat dit niet ten koste mocht gaan van het rendement. Er is nu alom heel veel aandacht voor duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ik ben benieuwd hoe onze deelnemers nu over dit soort zaken denken."

Mooie mix

Heeft Wijnand nog wensen op communicatiegebied? "Ik zou het mooi vinden als wij in het bedrijf nog eens persoonlijke pensioengesprekken kunnen organiseren. Dat zal voornamelijk neerkomen op de medewerkers van het Pensioenbureau. Die hebben de afgelopen tijd heel veel op hun bord gehad, dus toen was het niet mogelijk, maar als het in de toekomst wel kan, zou dat mooi zijn. Verder denk ik dat we met ons Pensioenbulletin,

de brieven, de website en de persoonlijke service van ons eigen Pensioenbureau een mooie mix hebben. We moeten met een klein team het Fonds draaiend houden, dus we zullen zeker niet voorlopen in alle digitale ontwikkelingen. We stappen pas in wanneer nieuwe ontwikkelingen al behoorlijk doorontwikkeld zijn en wij ze makkelijk kunnen invoeren. Een ander punt is dat we vooral moeten kijken naar voor wie we het doen. Pensioengerechtigden vormen onze belangrijkste doelgroep. Hoewel die zeker ook steeds meer via internet doen, heeft het niet veel zin nu al met de nieuwste apps te gaan werken. Laten we dit jaar maar zorgen dat we het deelnemersonderzoek goed doen en dat we een paar

inhoudelijk goede Pensioenbulletins produceren die aansluiten bij de behoeften van de deelnemers.

“Als klein Fonds lopen wij niet voorop in digitale ontwikkelingen”

Ik hoop ook dat deelnemers ons laten weten welke onderwerpen ze behandeld willen zien waar we nu nog niet over schrijven. En dan niet alleen bij het deelnemersonderzoek, maar ook op andere momenten.”

Soms moet je zelf je partner aanmelden bij het pensioenfonds

De pensioenregeling van Cosun voorziet in een partnerpensioen voor je partner als jij zou komen te overlijden. Om daarvoor in aanmerking te komen, moet je partner wel bij het Fonds bekend zijn. In sommige gevallen moet je zelf je partner aanmelden. In dit artikel lees je wanneer je dit moet doen.

Geen actie vereist bij huwelijk en geregistreerd partnerschap

Als je bent getrouwd of als je een geregistreerd partnerschap bent aangegaan, hoef je zelf niets te doen.

Wij krijgen de gegevens van die verbintenis en wie je partner is dan automatisch door via de Gemeentelijke Basis Administratie.

Wel actie in overige gevallen

Ben je niet getrouwd of heb je geen geregistreerd partnerschap, dan moet je zelf je partner aanmelden. Bovendien moet het partnerschap aan bepaalde voorwaarden voldoen, zodat je partner, in overeenstemming met de bepalingen van het pensioenreglement, kan worden aangemerkt als partner. Na aanmelding van je partner ontvang je altijd een bevestiging van de registratie van het Pensioenbureau. Ook worden de partnergegevens op de eerstvolgende pensioenmededeling (UPO) vermeld.

Samenlevingscontract

Je partner kwalificeert als partner volgens het pensioenreglement als je minstens een half jaar met hem of haar een gezamenlijke huishouding voert. Dat moet dan blijken uit een samenlevingscontract dat is afgesloten bij een notaris. Bovendien moet dat contract voor je pensioendatum zijn afgesloten. Ga je na je pensioendatum samenwonen, dan kun je je partner niet meer aanmelden. Als je zo'n samenlevingscontract hebt, moet je zelf

je partner aanmelden bij het pensioenfonds. Dit kun je doen door een kopie van het ondertekende samenlevingscontract op te sturen naar het Pensioenbureau. Het is heel belangrijk dat je dit niet vergeet te doen!

Vijf jaar een gezamenlijke huishouding

Als je kunt aantonen dat jij en je partner al minstens vijf jaar onafgebroken een gezamenlijke huishouding op hetzelfde adres voeren, heb je geen samenlevingscontract nodig. Maar ook in dit geval moet je zelf je partner aanmelden bij het pensioenfonds. Ook in dit geval moet de partner voor de ingang van je pensioen bekend zijn bij het Fonds.

Voor vragen: het Pensioenbureau

Zorg daarvoor zodat je partner niet financieel met lege handen staat als jou iets zou overkomen. Heb je vragen hierover? Neem dan contact op met de collega's van het Pensioenbureau. Hun contactgegevens vind je op pagina 2 van dit bulletin.

Verschil tussen geregistreerd partnerschap en samenlevingscontract

Een geregistreerd partnerschap en een samenlevingscontract sluit je allebei af bij een notaris. Echter, een geregistreerd partnerschap leg je ook vast in de burgerlijke stand (met getuigen). Een samenlevingscontract is niet bekend in de burgerlijke stand.

Maar wat zijn de verschillen? Een geregistreerd partnerschap staat voor het pensioenreglement gelijk met een huwelijk. Ook wettelijk zijn er maar kleine verschillen tussen een huwelijk en geregistreerd partnerschap. Tussen een geregistreerd partnerschap en een samenlevingscontract zijn er

wel duidelijke verschillen. Bij een geregistreerd partnerschap hebben de partners automatisch bepaalde rechten en plichten tegenover elkaar. Bij een samenlevingscontract niet. Bij zo'n contract krijgt alleen de moeder automatisch ouderlijk gezag over een kind. Bij een samenlevingscontract is er geen gemeenschap van goederen tenzij die in het contract wordt opgenomen.

Meer informatie vind je op de website www.rijks-overheid.nl. Kijk bij 'Onderwerpen' naar 'Familie, zorg en gezondheid' en klik door naar 'Trouwen, samenlevingscontract en geregistreerd partnerschap.'